

Prof. zw. dr hab. n. med. Teresa Matthews-Brzozowska
Kierownik Katedry i Kliniki Ortopedii Szcękowej i Ortodoncji
Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego
w Poznaniu

Poznań, 26 września 2017 roku.

OCENA

ROZPRAWY NA STOPIEŃ DOKTORA NAUK MEDYCZNYCH
LEK. DENT. ADRIANA STRZECKIEGO

TYTUŁ ROZPRAWY: *„Jakościowa i ilościowa ocena zębowych, wyrostkowych oraz szkieletowych efektów szybkiej ekspansji szczęki u szczurów – analiza CBCT oraz MICRO-CT”*

PROMOTOR: DR HAB. N. MED. PROF. NADZW. ELŻBIETA PAWŁOWSKA

Przesłana mi do oceny praca doktorska lek. dent. Adriana Strzeckiego pt.: *„Jakościowa i ilościowa ocena zębowych, wyrostkowych oraz szkieletowych efektów szybkiej ekspansji szczęki u szczurów – analiza CBCT oraz MICRO-CT”* ma typowy układ redakcyjny. Składa się z 12 części, w tym 11 rozdziałów zwyczajowo obowiązujących w dysertacjach doktorskich, ujętych na 175 stronach o wyważonej objętościowo proporcji każdego z nich. Dołączenie w załącznikach, uchwały nr. 42ŁB 621/2012 9 Lokalnej komisji etycznej do spraw doświadczeń na zwierzętach w Łodzi jak i pismo przewodnie Pani Prof. dr hab. n.med. Agnieszki Wierzbowskiej Prodziekana ds. Nauki Wydziału Lekarskiego UM w Łodzi, budzi pewien niepokój, gdyż w obu dokumentach, Komisji jaki z Dziekanatu Wydziału Lekarskiego jest zamieszczony nieco inny tytuł *„Jakościowa i ilościowa ocena szkieletowych oraz wyrostkowych efektów szybkiej ekspansji szczęki u szczurów”* taki tytuł jest w uchwale a w piśmie z DWL dodano do tytułu – *analiza CBCT oraz MICRO-CT* zatem jako recenzent pozwalam sobie na ten szczegół zwrócić uwagę, gdyż wszystkie tytuły powinny mieć to samo brzmienie, a każdy jest nieco zmieniony.

ROZDZIAŁY WSTĘP I PRZEGLĄD PIŚMIENICTWA, Doktorant poświęcił początkowo na ogólne wprowadzenie, by przejść do szczegółowego omówienia zagadnień związanych z szybką ekspansją szczęki, poprzez skupienie uwagi na rozwoju i anatomii struktur czaszki człowieka i szczura, następnie na szerokim, wielopłaszczyznowym przeglądzie piśmiennictwa dotyczącym aspektów związanych z szybką ekspansją szczęki z uwzględnieniem trudności na jakie można napotykać podczas ekspansji. Należy docenić, fakt wyartykułowanych w doniesieniach trudności porównawczych między wynikami badań różnych autorów i eksperymentatorów, dokonanej przez Doktoranta już na tym etapie wstępnej oceny piśmiennictwa.

CEL PRACY, ujęty został przez Doktoranta w pięć problemów badawczych, jasno sprecyzowanych po przedstawieniu celu głównego. Doktorant zaplanował w punkcie 2 problemów badawczych: cyt.....” Wykazanie i określenie charakteru ruchu ortodontycznego I zębów trzonowych.....” - koniec cytatu, korzystniej dla czytającego byłaby, w tym miejscu, zamiana I na słowo – pierwszych zębów trzonowych, choć w dalszej części rozprawy oswoja się czytelnik z tym zapisem zębów I i III.

W kolejnym 4 rozdziale MATERIAŁ I METODA BADAŃ, podzielonym na podrozdziały: MATERIAŁY, METODY BADAŃ, ZASTOSOWANE METODY STATYSTYCZNE Doktorant opisał materiał badany i procedurę przebiegu doświadczenia. Należy podkreślić obszerność zaplanowanego badania, jednakże osobiście uważam, że w tym projekcie można było przy mniejszej liczbie szczurów grupy kontrolnej utrzymać ten sam cykl czasowy 7, 14 i 21 dni, uzyskałoby się dynamikę rozwoju i wzrostu szczęki bez jakichkolwiek interwencji zewnętrznymi, ortodontycznymi siłami mechanicznymi na szczękę. Oczywiście jest to wyłącznie moje spostrzeżenie nie wpływające na całokształt projektu realizowanego przez Doktoranta, mam świadomość wystąpienia niewielkich różnic w tak krótkim czasie, ale ukazanie ich też miałyby znaczenie. Wzbogacenie treści w dużą liczbę rycin pozwala na oszacowanie nakładu pracy i wielu elementów nowatorskich w metodyce, które wprowadził Doktorant w tym temacie.

W rozdziale WYNIKI podzielonym na pięć podrozdziałów (37 stron wzbogaconych o 61 tabel) Doktorant przedstawił całość uzyskanych wyników badań w formie: treści pisanej i zestawień tabelarycznych. Wyniki stanowią bardzo rzetelne zaprezentowanie rezultatów, zgodnie z projektem badań rozprawy doktorskiej, krok po kroku. Istotne wydają się wyniki uzyskane w grupie badanej, pomimo grup niezależnych, pomiędzy czasami T1, T2, T3 ekspansji w trzech elementach: zębowym, wyrostkowym i szkieletowym. Nasilenie zmian następowało zgodnie z kolejnością analizy struktur i czasu, stanowiąc przesłanki do praktycznego wykorzystania. Wydaje się, że po uzyskaniu wyników Doktorant doszedł do przekonania o konieczności zawarcia tego spostrzeżenia w tytule rozprawy, stąd zmiana tytułu - z obowiązku recenzenta informuję, że zmiana tytułu powinna być aneksowana przez Komisję, co sądzę nie powinno być nastrożać jakichkolwiek trudności.

W rozdziale 6 DYSKUSJA przeprowadzonym przez Doktoranta z dobrą znajomością zagadnienia a także prawidłowym wykorzystaniem w pracy doktorskiej zebranego piśmiennictwa, zwraca uwagę fakt dobrego przygotowania projektu badawczego. Lek. dent. Adrian Strzecki podkreślił wyniki istotne w zakresie badań oryginalnych. Należy też podkreślić, że dyskutowane własne wyniki Autora są oparte o

metody powtarzalne i obiektywne, stąd warto wyszukać te doniesienia piśmiennictwa które są także oparte na podobnych metodach a mniej może analizować informacje ogólne. Sugeruję zwrócić uwagę na tą część pracy podczas opracowywania poszczególnych części pracy do publikacji, gdyż stanowi ona o nowatorstwie i może mieć bardzo praktyczne przełożenie na warunki *in vivo* u człowieka uwzględniając oczywiście zmienne osobnicze i fakt, że nawet eksperymenty *in vitro* w obrębie jednego gatunku nigdy nie mogą stanowić bezpośredniego przełożenia na warunki *in vivo*.

Stwierdzenia wynikające z uzyskanych wyników badań stanowi rozdział 7 PODSUMOWANIE WYNIKÓW zawarte w 29 punktach.

Rozdział 8, WNIOSKI. Dziewięć wniosków nie budzi moich zastrzeżeń, co do treści, natomiast zdecydowanie należy je ograniczyć po tak obszernym podsumowaniu wyników badań, gdyż Autor rozprawy postawił sobie jeden cel i 5 problemów badawczych zatem nie ma potrzeby prezentować tak wyeksponowanych wniosków.

STRESZCZENIE zamieszczone w języku polskim i angielskim jest obszerne i zdecydowanie odzwierciedla duży nakład pracy Doktoranta w całość projektu badawczego i wyniki wnoszące wiele do aktualnej wiedzy w temacie szybkiej ekspansji szczęki.

PÍSMIENICTWO 253 pozycje, jest dobrane poprawnie.

Z obowiązku recenzenta chcę też zwrócić uwagę na fakt, że praca jest bardzo rzetelnym zestawieniem wyników badań eksperymentalnych, dotyczących ważnego zagadnienia związanego z możliwością uzyskania szybkiej ekspansji szczęki, i w tej części nie budzi żadnych zastrzeżeń, ale można byłoby ten materiał wykorzystać jeszcze obszerniej w analizach porównawczych, np. wyłącznie pomiary wyjściowe z T3 grupy badanej z wartościami po 21 dniach grupy kontrolnej, co niezwykle wzbogaciłoby rozprawę od strony praktycznej, choć oczywiście trudno całkowicie, bez odpowiedniego komentarza przenieść wyniki badań wykonane w warunkach doświadczalnych u szczurów z oceną *in vitro* na warunki kliniczne *in vivo* u ludzi. W środowisku naturalnym jamy ustnej, gdzie wielość czynników środowiskowych wpływa również na ekspansję szczęki, indywidualna analiza, u każdego pacjenta w określonym czasie jest najbardziej przydatna, jednak informacje i wyniki zawarte w tej pracy są niezwykle istotne.

Dysertację doktorską pt.: „*Jakościowa i ilościowa ocena zębowych, wyrostkowych oraz szkieletowych efektów szybkiej ekspansji szczęki u szczurów – analiza CBCT oraz MICRO-CT*” oceniam bardzo pozytywnie i uważam, że rozprawa ta wnosi określone wartości poznawcze i wiele do późniejszego praktycznego wykorzystania. Praca jest wartościowa a moje sugestie nie mają charakteru merytorycznego. Pracę lek. dent.

Adriana Strzeckiego napisaną poprawną polszczyzną uznaję w pełni za spełniającą wymogi stawiane przez Centralną Komisję w przewodzie doktorskim pracom na stopień doktora nauk medycznych. Zwracam się zatem do Wielce Szanownych Członków Rady Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Medycznego w Łodzi o kontynuowanie procedur o nadanie tytułu doktora nauk medycznych.

Mam więc zaszczyt przedstawić Wysokiej Radzie Wydziału Lekarskiego wniosek o dopuszczenie lek. dent. Adriana Strzeckiego do dalszych etapów przewodu doktorskiego, a ze względu na całość projektu doświadczalnego, elementy nowatorstwa zarówno w doborze metod badawczych jak i uzyskanych wynikach z ciekawą ich interpretacją, wnoszę o jej wyróżnienie zgodnie z obowiązującymi zasadami w Uniwersytecie Medycznym w Łodzi.

prof. dr hab. Teresa Matthews-Brzozowska

Kierownik Katedry i Kliniki
Ortopedii Szczękowej i Ortodontyki

Prof. dr hab. Teresa Matthews-Brzozowska